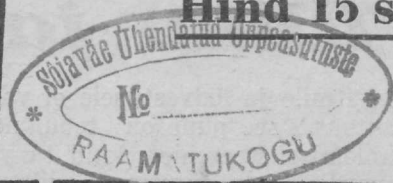

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU * JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄALEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti. Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 26. oktoobril 1928. a.

IX. aastakäik.

Kujusid ja katkendeid poksi ajaloost.

James Figgist Gene Tunneyni.

Poks on maailma vanemaid spordialasid. Juba Assüürias, Egiptuses ja Kreekas leiame teda. Inglismaal on ta harrastusel ürgaegadest saadik. Esiotsa käis ta ilma kindlate reegliteta ja paljate kätega. Püüti tabada teist silma ja muudesse nõrgematesse kohtadesse. James Figg oli esimene tunnustatud poksimeister modern võistlusviisj kohaselt. Ta avas 1743. aastal Londonis Oxford Road'il esimese teatri poksimatechide korraldamiseks.

Poksikindad võeti tarvitusele 1747. aastast, esiteks küll ainult treeninguks. Poksikindad on Inglise meistri Broughtoni leidus.

Esimene mees, kes oskas poksi enesele sissetuleku-allikaks kasutada, oli Tom Johnson. Ta võitis 16 korda järjest Inglise meistritiitli ja loobus ringist kaotamatult, pannes enesele mustade päevade jaoks kõrvale 5000 inglise naela. Poks oli sel ajal veel väga metsik sport.

Hirmsaim selle poksiajajärgu suurlahingutest oli võistlus Iiri ja Inglise meistrite — Mac Carty ja Purcelli vahel. 125 roundi kestvusel veristasid nad üksteist kui metsikud kuked. Pealtvaatajad närisid ärritusest piibud puruks suhu ja sekundandid karastasid vahetpidamata võistlejaid konjakiga. 125. roundil ütles viimaks Mac Carty oma sekundandile: „Nüüd ei viitsi ma enam pokside.“ Purcell, kelle silmad oli paistetusest kinni, kuulis siiski sõnu ja virutas viimast jõudu kokku võttes umbes hoobi õhku. Löök tabas Mac Cartyt lõuale ja knock out oli saavutatud.

Vapper iirlane oli Ned Langan, kes kohtas Tom Springiga Briti esivõistlusel. Kaalude vahet siis ei tehtud. Spring oli hiiglane, Langan kaalus kõigest 75 kg. 76. roundil käis Langan 16 korda põrandal, kuid tõusis jälle. Sageli langesid mõlemad korraga. Spring murdis oma mõ-

1. Suur John L. Sullivan, „the Boston strong boy“, laua taga spordikirjanikuna; 2. „Old“ Bob Fitzsimmons, gentlemani riietuses, mida ta vahetevahel laenas oma sõpradelt; 3. Gene Tunney lordi ja reporteri osas filmis „The fighting marine“; 4. „Gentleman“ Jim Corbett ajajärgul, mil ta pühitses kaks sensatsioonilist võitu Sullivani üle; 5. Jim Jeffries, füüsiline üliinimene, ennenägematu õlalaiusega; 6. „Black“ Jack Johnson Ameerika dandyna oma Pariisi hiilgepäevil; 7. Hotellidirektor Jack Dempsey; 8. „Big“ Jess Willard, suurfarmer ja õlimagnaat.

Rütm ja lõdvestus.

Püü rütmile ja lõdvestusele ei valitse ainult tantsus, see püü on tooniandvas osas võimlemissüsteemides, kuid ta valitseb ka spordis ja on muutunud siin stiili tähtsaks aluseks.

Spordis on läbi löönud vaade, et tagajärjed kohe paranevad, niipea kui selles suunas töötatakse. Töötaktile liidetakse seal rütmilises järjestuses teadlikult puhketakt, mis üheskoos moodustavad laine-taoliselt tõusva ja vajuva terviku. Kui see sünnib elegantselt ja valitsetult, meeldib meile sportlik liigutus samavõrd, kui hästitantsitud tango, küsimata sellest, kas meie ise tegelased või pealtvaatajad oleme.

Spordis ei ole teadagi esijoones tähtis, et mingi harjutus ilus välja näeks, tähtis on lõplikult saavutus ise, mis on iga liigutuse mõõdupuuks. Kuid pea alati võib kindlaks teha, et

saavutus tõuseb, kui harjutuse sooritamine esteetiliselt rahuldab.

Meeldivustunne jooksumis, vaba olek ja lõdvestus annavad kõige paremaid tagajärgi, nad tõstavad kogemuste kohaselt kohe tagajärgi, niipea kui treeningul hakatakse tähelepanu pöörama, et igale lihaste kontraktsioonile järgneks lõdvestuse moment. Spordis ei saa loomulikult kõnelda täiesti lõdvestusest — kogemuste kohaselt jätkub näit. sellest kui 80-protsendilisele pingutusele järgneb 30-protsendiline pingutus. Samast rütmitunnet võib omandada, kui talvisel ettevalmistusel kui ka treeninguväljal ikka pingutuse ja lõdvestuse rütmilisele vaheldumisele pannakse rõhku. Meie muskulatuur kasvatatakse lõpuks niikaugele, et tõsise töö juures ilma tahteimpulsitagi see rütm kordub. Jooksumis on selle tulemusena suur kergus ja hea tunne. Pikamaa jooksumisel on kergem seda rütmi hoida alal, lühematel jooksumisel raskem. Kuid ka viimasel võidetakse temaga palju stiili elegantsis ja tulususes.

Stiili kergus ja sulavus on saavutuste tõusu põhialuseks.

Kõik suuremad jooksumeistrid on kerge ja meeldiva stiili omanikud. Kes head stiili jookseb, võib kindel olla, et ta hiljem või varem jõuab väljapaistva saavutuseeni. Tüübilised näited selleks on Nurmi, Vide, Peltzer, Engelhard, kes oma stiili lihvimisega on haruldaselt jõudsasti arenenud.

Kui kontraktsioonile ei järgne lõdvestust, võib juhtuda, et lihasepinge ei lasku kuni 30 protsendini, vaid umbes 60 protsendini — meie saame kogu harjutuse kestvuseks püsiva kontraktsiooni. Kuigi liigutused osaliselt selle tõttu võivad sündida kiiremini, kuna üleminek on väike, kannatab saavutus ikkagi ta all. Liigutused sünnivad küll kiiremini kui lõdvestusega, kuid lihased on juba enne uut kontraktsiooni kokku tõmmatud, liigutused jäävad lühemaks, samm väiksemaks ja väiksemaks. Olgugi et töötame meeleheitliku innuga, valmib ainult keskpärane tulemus. 100 meetri juures võib ju juhtuda, et seda vaatamata sammude lühidusele suudetakse võita — sammude suurem arv teeb puuduse tasa, kuid

täiesti võimatu on pikemal maal,

ütlemine üle 150 meetril, niiviisi jooksta. Kramplikul sammul saabub väsimus õige kiiresti. Kahtlemata on aga ka 100 meetri juures kramplik jooks tulutum rütmilisest. Tihti võidavad olümpiaadidelgi vähetuntud, lõdvestust kasutavad atleedid suuri tähti, kes omavahel ärritusest või

stiili puudusest raiuvad kramplike liigutustega.

Õeldust selgub, et lihaste töös peab pingutus reeglipäraselt rütmis vahelduma lõdvestusega. Võime öelda, et rütmitunne peitub igas inimeses juba seepärast, et iga loomulik liigutus on rütmiline.

Kui liigutus sünnib rütmita, väsimise kiiresti

ja juba lühikese aja jooksul taipame meie vastikuse tunnet.

Meie kehas on lihaseid, mis alluvad meie tahtele ja ka lihaseid, mis ei allu tahtele. Viimast liiki lihaseid on eestkätt mainida südant, kes ilma kordagi tegevust lõpetamata töötab ööd kui päevad. Kuidas see on võimalik? Igale südamelöögile, s. o. südamelihase kontraktsioonile järgneb lõdvestuse moment, puhkemoment, mis värskendab oma sügava rahuga lihase jõudu.

Teaduse kohaselt sünnib ka iga tahtele alluva lihase töö samasuguses kahes faasis kui südamelihaselgi, kusjuures puhkefaas aga kugugi sunnitarvilik ei ole ja meie tahte tõttu ka tihti on kõrvaldatav. Varem arvati, et lihase tegevusjõud sõehüdraat, glükogeen — lihase munavalge jääb normaalsel lihasetööl muutmatuks vere läbi juurekantava hapniku tõttu ja oksüdeerub otsekohe sõehappeks ja veeks, ja et selle põlemise läbi saavutatakse lihase tööks tarvisminev energia.

Uuemate uurimuste kohaselt areneb lihaste töö kahes faasis, meil on lihase kontraktsiooni faas, kus glükogeen muudetakse piimahappeks, vabastades lihase tegevuseks tarvismineva energia. See faas moodub ilma hapnikuta — ja vast teine faas,

puhke ja lõdvestusfaas,

kus veri juure voolab, muudetakse piimahape, vähemalt osa sellest, kaks kolmandikku, glükogeeniks tagasi, millega lihasmootor võib töötada edasi.

Piimahape on lihase mürk ja takistab lihase tegevust. Tema täielik kahjutegemine ja eemaldamine ongi teise faasi ülesanne.

Piimahape eemaldamine teostub hõlpsasti, kui esimene ja teine faas seisavad omavahel õiges rütmis. Kui teine faas on esimesega võrreldes liig lühike, teostub piimahape kuhjumine lihasesse, mis viib pikamööda väsimuseeni ja lõpuks kurnamiseni: kui piimahape ei suudeta lõplikult eemaldada, ei kontraheeru lihas enam korralikult, kuid mis sellest seisukohast veel hullem on, ta ei lõdvestu enam tarviliselt, piimahape kuhjub ikka enam,

kuna puudub sügav lõdvestus

ja seega ka puhkevõimalus. Järgneb täielik raugemine ühes selle kõigi ebameeldivate ja hädaohtlike tagajärgedega. Jooksja, kes siiski suure tahtejõu tõttu kramplikus ja kurnatud olekus võistluse lõpuni läbi peab, võib oma tervisele teha kõige raskemaid kahjusid.

Kokkuvõetult võib öelda, et rütm ja lõdvestus ei tugene mitte ainult esteetiliselt põhimõtetele, vaid et rütm ja lõdvestus on kahtlemata

spordliku saavutuse kaaluvamaid aluseid. See on sama, mis töö üldsegi — töö perioodile peab järgnema puhkeperiood. Mida täiuslikum on lõdvestus, seda saavutusvõimsam on selle järele lihas, sest lihase saavutusvõime on otsekoheselt proportsionaalne kontraktsiooni suurusele. Ühekordsel lihasepingutusel, näit. kettahei-

tes, on seepärast ratsionaalne täiesti lõdvestatud muskulatuuriga alustada heite-liigutust. Jooksul aga, kus terve rida lihasekontraktsioone üksteisele järgneb, on soovitatav kontraktsioonile lasta järgne-da sedavõrd lõdvestust, kuivõrd see võimalik on ilma liigutuste tasakaalu rikku-miseta. Isikliku oskuse asjaks jääb lõd-vestuses ja kontraktsioonis vaheldamisi maksimumini minna, et siiski kiiret ja lai-netaolist rütmi alal hoida.

Poksikuulsused.

1. Ihk. järg.

lema käe sõrmed, kuid löi vastase siiski k. o. Vastase hindamise täheks annetas ta oma võiduhinnast sellele 10 naela, mis oli sel ajal väga suuremeelne tegu.

John Jackson oli ennenägemata löögijõuga mees. Oma viimase matschi pidas ta virtuoosliku juudi Dan Mendozaga. Kihlveod seisid 2:1 viimase kasuks. Jackson oli ülekaalus ja löi juudi neli korda pikali, kuid see ajas enese ikka uuesti jalule. Kui juut viendat korda langes maha, kargas Jackson vasaku käega ta juustesse, tiris ta püsti ja andis talle paremaga löögi, mis juudi suigutas lõpulikult k. o. Mendoza poolehoidjad protesteerisid Jacksoni teguviisi vastu, kuid vahekohtunik seletas, et määrustega ei olevat see keelatud. Peale selle lõpetas Jackson poksimise, olles favoriit inglise seltskonnas oma kauni välimuse ja elegantsete maneeride poolest. Ta oli ka lord Byroni südamesõber.

Tom Sayers oli peen tehnik. Ta oli inglise meister raskekaalus, kuigi ta kehakaal andis välja ainult keskkaalu. Sama lugu kordas hiljem Charlie Mitchell, kes poksis Sullivaniga. 1860. aastal kutsus ameeriklane John Heenan Sayersi välja ja reisis Inglismaale, et temaga kohata. See oli esimene rahvusvaheline poksimatsch. Ameerikast tuli sel puhul hulk spordientusiaste Inglismaale sündmust jälgima. Matsch peeti ühes Farmsborough küünis laudadest ülesklopitud laval.

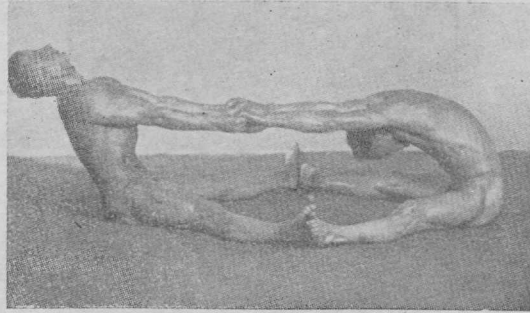
Sayers pani välja kogu oma osavuse, kuid ameeriklane ei olnud võidetav. Matsch oli kestnud juba 42 roundi (2 tundi 20 minutit) ja Sayers oli ise knock outi lävel. Ameeriklased oli vedanud oma mehe peale suurtele summadele kihla. Et oma lemmikut ja ühtlasi raha päästa, tormasid korraga inglased pealtvaatajad areenile, purustasid selle ja peksid Heenani armetult läbi. Järgmisel päeval kuulutas kohtunik matschi otsustamatuks.

Viimane ja suurim maailmameister, kes poksis vanade Londoni reeglite järele, oli John L. Sullivan. Saabus uus poksiajajärk, kui Sullivan tõi kindad paljate rusikate asemele poksiringsi. Kui siis veel astusid jõesse Queensbery reeglid, kadus poksiringsist vanaaja brutaliteet. Hakkasid tõusma üksteise järele modernaja suurmeistrid: Sullivan, Fitzsimmons, Corbett, Jeffries, Willard, Dempsey ja Tunney.

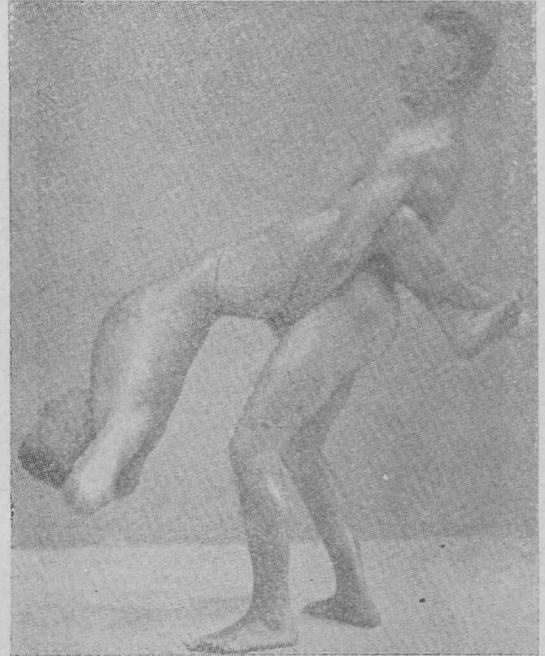
— El Quafi, Amsterdami maratonivõitja, debüteeris Ameerikas profina 16 ingl. miili jooksumis. Ta saavutas keskpärase aja 1.23.45. Ameerika mandrijooksu võitja Payne ei suutnud aga sedagi tempot välja kannatada ja katkestas jooksu.

— E. Rademacher, Saksa rinnuliujumise rekordimees, viib praegu Jaapanis võistlustel, kus tal kibe konkurents Tsurutaga, kellele ta Amsterdams kaotas 200 meetril. Ka nüüd võitis Tsuruta Rademacheri 100 meetril ajaga 1.17,4 (Rademacher 1.18,4), kuid 400 meetril andis Rademacher revanschi. Aeg 6.20,0.

Võimlemine partneriga.

Vägikaika vedamine. Vahelduv tõmbamine ja mõõdukas järeleandmine.

Jalgadega ümber kaasharjutaja hoides lasta tagurpidi rippuma. Järgneb keha ülestõstmine ja allalaskmine.

Tartu sportlaskonna muresid.

Eluküsimuseks jalgpalliväli.

Harkjalaseis. Kere kummardatakse ette. Kaasharjutaja surub pea jalgade vahele, mis vetrudes peab sündima.

Pole kellegi saladus, et ka Tartu jalgpall on tänava Tartu kergespordi kõrval suuri edusamme teinud. On teada, et Tartu jalgpalliklubi raius end esivõistlusil tänava I kl. meeskonnaks. Oieti on tema arenemisvõimalused Tartus väga ebasoodsad, sest puudub üldse jalgpalliväli sõna tõsisel mõttes. Praegune akadeemilise spordiklubi väli on väga suurte puudustega: on kaugel linnast väljas, Raadi pargi ääres, puudub sõidukite ühendus linnaga, on lage tuulte vastu, ei ole ühtegi riietuseruumi, peale „karbi“, kuhu mahuvad korraka 3 meest riietuma. Pärast kõva treeningut pole võimalust tuule varjus end riidessegi panna, pesemisest rääkimata. Seni tehti seda nii, et tuldi linna 2 km jalgsi sauna pesema. Saungi on ainult teatavil päevil.

Jalgpalliklubi juhatus on juba 2 a. jooksul olukorra parandamiseks samme astunud, koguni uue välja otsinud, teinud kalkulatsioone ja ettepanekuid vastavatele isikutele ja asutustele, kuid tegelikke tagajärgi pole seni veel mingisuguseid saavutatud.

Jalgpalliklubi juhatus leidis väga soodsa välja Karlova mõisa ees. See on küllalt avar väli — 150 m pikk, 120 m lai ja annab välja kõige parema staadioni suuruse ning on täiesti tasane. Asub kõrgel Karlova mäe jalal, linna sees, varjatud igast küljest suurte, kaunite puudega, majadega, aedadega. Pargi saun, Tartu parim, on külje all, omnibussiliin läheb väljast mööda, sissekäigud tänavalt on Tähe tän. kaunist puisteed mööda, teine Karlova ja Pargi tän. nurgast. Ühel pool puisteed on avar väli, kuhu võiks ehitada jalgpalliväli, teisel pool on vähem väli, kuhu võiks asutada tennisväljad, võrkpallimängukohad jne. Karlova mõisa ühes väljaga on linnavalitsuse oma. Praegu kasvatatakse väljal kapsaid ja otre!

Tänavu oli Tartul ka oma spordiväljade-komisjon, kuhu kuulusid spordiseltside ja linnavalitsuse esitajad. Need härrad on teinud palju vähevõitu-energilist tööd, nõnda öelda tigu-tempos. Jalgpalliklubi juhatus on esinenud mitmel korral oma palvega ja kavatsustega komisjonile ja

linnavalitsusele, et linnavalitsus lubaks selle välja klubile. Jalgpalliklubi palvet toetavad 11 seltskondlist, kui ka sõjaväeliste organisatsioonide, nagu kaitseliit, kaitseväge, karskusseltsid ja kõik teised sportlased organisatsioonid. Nii on sportlaskonnas kui ka seltskonnas jalgpalliklubi juhatus mõte elavat poolehoidu leidnud. Ainult linnavalitsus vaikib...

Jalgpalliklubi juhatus esines palvega jalgpalliliidule, et see esineks vastava seletuskirjaga Tartu linnavalitsuse ees, et Tartu vajab hädasti jalgpallivälja. Esineti kirjalikult, kõneldi isiklikult jalgpalliliidu juhtivate jõududega, kuid liit on heaks arvanud üldse mitte vastatagi!

Sarnast viisakust meie liitudelt võib sageli leida. Ignoreerida sarnase spordilinna, nagu Tartu, täiesti elulisi huvisid,

näitab, mida võib ses küsimuses liidult üldse oodata.

Siin peaks olema paras ülesanne kehakasv-inspektorile, seda enam et esinen siinkohal konkreetse ettepanekuga, kus väli leida ja millises seisukorras.

Spordiväljade võrgu loomisel on k.k. inspektori funktsioonid, millest nimet. tarvilikkude läbirääkimiste pidamist, plaanide väljatöötamist. See küsimus on kiire iseloomuga, sest Tartu linnavalitsus võib olla võtab välja juures mõnesuguseil põhjusil planeerimistööd ette. Igatahes on küsimus kiire.

Asjalikkude kaalutluste põhjal võib küll öelda, et linnavalitsusel ei peaks olema erilisi raskusi välja andmises sportlastele.

Rahva tervis, mille kõige paremaks tagatiseks spordiväljad, on rohkem väärt, kui igasugused linnavalitsuse muud katvused välja suhtes.

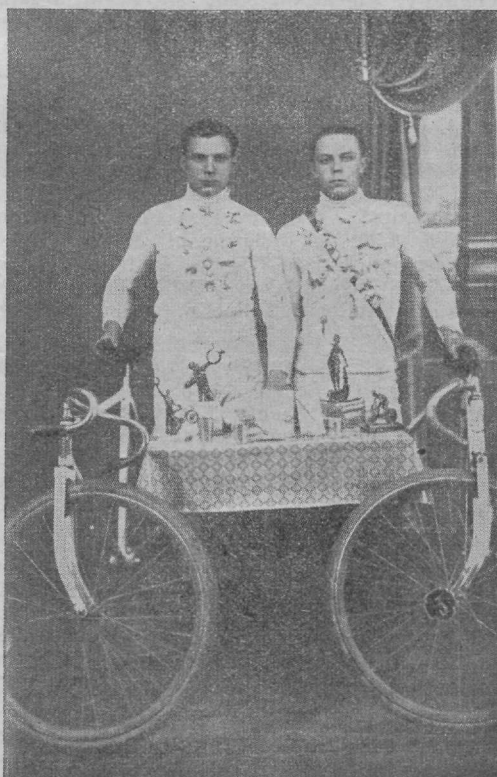
Tartu jalgpalliklubi riskeerib isegi 80.000-sendilise summa hankimisega, et välja võistluskõlbulikuks tõsta. Tegelikult tarvitab väli ise otsekohelel vähe tööd, on tarvis vähe tasandada, milleks kaitseväge on lubanud abi sõdurite ja hobuste näol.

Kui kunagi Eestis ja veel eriti Tartus spordipaleed peaks ehitatama, siis pole selleks paremat paika leida, kui nim. väljal. Spordiseltsidel, kaitseliidul, karskusseltsidel ja seltsidel puudub kodu. Oleks aeg neil organisatsioonidel kord hakata sellele mõtlema. Võetagu see mõte vastavates ringkondades tõsiselt kaalumisele. Ühenduses on jõud mägesid tõsta. Kanname kive ühiselt kokku, ehitame ühise kodu, mis saab olema pandiks meie ja tulevate põlvete vahel.

J. L.

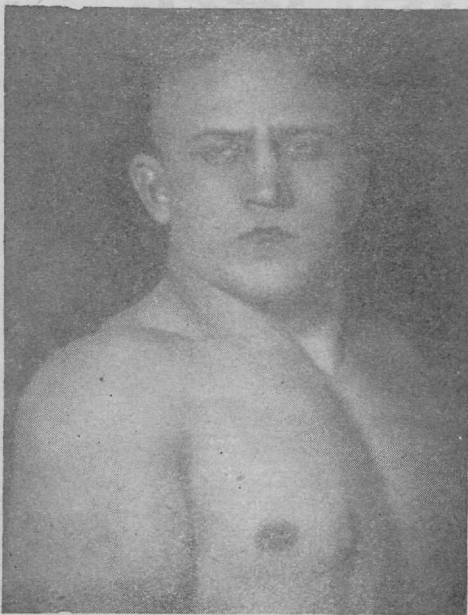
— Kesmarki hüppas Budapestis kõrgust 1.94, korras enese nimel seisvat Ungari rekordi. Ungari maratoni võitis Galambos 2.42.35.

— Egri, Ungari kettameister, on ühe võistluse eel heitnud ketast 49.80, mis üle meetri enam maailmarekordist. Võistlusel enesel saavutas Egri aga kõigest 44.21.

Paremad Tartu jalgrattasportlased — paremal 3-kordne Eesti meister Lepikov, vasakul lubav noor rattamees Mikkel.

Väljapaistvaid sporditalente.

August Lomper.

A. Lomper kirjutab: Olen huvitatud tõstesportidist ja tahan saada tõstjaks, kuid puuduvad võimalused ja ei ole sellekohaseid ruume. Suvel sai harjutada väljas, kuid nüüd tuleb talv ja harjutustel seega ka lõpp. 1. veebr. 1929. a. astun sõjaväkke ja loodan ehk siis paranevad harjutusvõimalused.

Viljandis ei ole ühtki sarnast meest, kes oskaks juhatast anda spordi tehnikas. Seetõttu puuduvad mul tõste alal täielikud teadmised.

Minu paremad saavutused on tõstmises: kahega tõuge 280 n. (115 kg.), kahega surumine 230 n. (ligi 95 kg.), kahega rebimine 200 n. (ligi 82,5 kg.), tõuge paremaga 180 n. (üle 72,5 kg.), rebimine vasakuga 140 n. (57,5 kg.).

Kehamõõdud on: Pikkus 175, kael 46, rind 112—120, vöö 96, õlavars 38—41, käevars 34, reis 62, säär 40, raskus 80 kg. Aadress: Viljandi, Liiva t. 15.

Friedrich Hunt.

Toimetuse märkus: Lomper võiks olla Eesti kindlamaid lootusi järgmiseks olümpiaadiks tõstmise alal. Juba praegu on ta kolme tõste kogusumma 292,5 kg., mille meil ainult Luiga ja Kukku suudavad ületada, kuid Lomperil puudub täielikult veel tehnika. Selle omandamisel tõuseks tal kogusumma poolraskekaalus kuni 350 kg-ni. Lomper käis möödunud aastal juba Tallinnas kord olümpia katsevõistlustel, näidates surumist, millele jõurikkusega ükski teine tõstja meil ei saa vastu.

F. Hunt kirjutab: Olen harjutanud Sindi Kaljus raskustõstmist ja saavutanud järgmisi tagajärgi: kahega surumine 70 kg., kahega rebimine 65 kg., kahega tõuge 92,5 kg., ühega rebimine 47,5 kg. ja ühega tõuge 62,5 kg. Kaalun 60 kg. ja olen 18-aastane. Kehamõõdud on järgmised: pikkus 1.63, rind vabalt 95, täishingatult 100, kael 38, reis 50, säär 36. Pärnumaa esivõistlustel saavutasin kolme tõstega 215 kg. Aadress: Sindi alev, kas. 8—10.

Ameerika - Soome - Saksa - Rootsi.

Rahvusvahelise kergejõustiku hooaja hinnang.

100 m — 1. Williams, Kanada, 10,4; 2. Cortis, Saksa, 10,4; 3. Lammers, Saksa, 10,4; 4. Geerling, Saksa, 10,4; 5. Wykoff, Ameerika, 10,5; 6. Houben, Saksa, 10,5; 7. Hamm, Ameerika, 10,5; MacAllister, Ameerika, 10,6; 9. London, Inglise, 10,6; 10. Körnig, Saksa, 10,6.

200 m — 1. Wykoff, Ameerika, 20,8; 2. Körnig, Saksa, 21,9; 3. Houben, Saksa, 21,1; 4. Borah, Ameerika, 21,2; 5. Schüller, Saksa, 21,2; 6. Williams, Kanada, 21,4; 7. Legg, L.-Aafrika, 21,4; 8. Paddock, Ameerika, 21,4; 9. Locke, Ameerika, 21,4; 10. Sharkey, Ameerika, 21,4.

400 m. 1. Engelhardt, Saksa, 47,6; 2. Spencer, Ameerika, 47,7; Barbutti, Ameerika, 47,8; 4. Büchner, Saksa, 47,8; 5. dr. Martin, Schweits, 47,8; 6. Ball, Kanada, 47,9; Snyder, Ameerika, 48,0; 8. Walter, Ameerika, 48,0; 9. Moxley, Ameerika, 48,0; Taylor, Ameerika, 48,0.

800 m — 1. Martin, Prantsuse, 1,50,6; 2. Lowe, Inglise, 1,51,2; 3. Hahn, Ameerika, 1,51,4; 4. Engelhardt, Saksa, 1,51,8; 5. Byhlen, Rootsi, 1,51,4; 8. dr. Martin, Schweits, 1,51,8; 7. Ladoumegue, Prantsuse, 1,52,0; 8. Conger, Ameerika, 1,52,1; 9. dr. Petzer, Saksa, 1,52,2; 10. Böcher, Saksa, 1,52,8.

1.500 m — 1. Larva, Soome, 3,52,0; 2. Ladoumegue, Prantsuse, 3,52,6; 3. Wichmann, Saksa, 3,52,6; 4. Purje, Soome, 3,53,1; 5. Böcher, Saksa, 3,55,0; 6. Krause, Saksa, 3,56,4; 7. Nurmi, Soome, 3,57,3; 8. Robinson, Ameerika, 3,57,4; 9. Ellis, Inglise, 3,58,0; 10. dr. Martin, Schweits, 3,58,4.

5.000 m — 1. Nurmi, Soome, 14,36,1; 2. Ritola, Soome, 14,36,2; 3. Purje, Soome, 14,39,3; 4. Vide, Rootsi, 14,41,1; 5. Lermond, Ameerika, 14,49,9; 6. Virtanen, Soome, 14,53,6; 7. Luokola, Soome, 14,54,9; 8. Smith, Ameerika, 14,57,4; 9. Kinnunen, Soome, 15,02,0; 10. Eklöf, Rootsi, 15,03,0.

10.000 m — 1. Nurmi, Soome, 30,18,8; 2. Ritola, Soome, 30,19,2; 3. Vide, Rootsi, 31,04,0; 4. Luokola, Soome, 31,20,5; 5. Mattilainen, 31,25,5; 6. Lindgren, Rootsi, 31,26,0; 7. Posti, Soome, 31,27,0; 8. Ray, Ameerika, 31,28,4; 9. Muggridge, Inglise, 31,31,0; 10. Magnusson, Rootsi, 31,37,6.

110 m tõk. — 1. Weighman-Smith, L.-Aafrika, 14,6; 2. Aktinson, L.-Aafrika, 14,7; 3. Pettersson, Rootsi, 14,8; 4. Dye, Ameerika, 14,8; 5. Wells, Ameerika, 14,8; 6. Kane, Ameerika, 14,8; 9. Anderson, Ameerika, 14,8; 10. Leister, Ameerika, 14,8.

200 m tõk. — 1. Taylor, Ameerika, 52,0; 2. Cuhel, Ameerika, 52,4; 3. Pettersson, Rootsi, 52,4; 4. Adelheim, Prantsuse, 53,2; 5. Burghley, Inglise, 53,4; 6. Gibson, Ameerika, 53,6; 7. Pomeroy, Ameerika, 53,6; 8. Facelli, Itaalia, 53,8; 9. Viel, Prantsuse, 54,0; 10. Livingstone, Inglise, 54,6.

Kõrgus — 1. King, Ameerika, 1,98,5; 2. Burg, Ameerika, 1,98; 3. MacGinnes, Ameerika, 1,98; 4. Osborne, Ameerika, 1,95; 5. Kesmarki, Ungari, 1,94; 6. Shelby, Ameerika, 1,93; 7. 1,92; 8. Kimura, Jaapan, 1,92; 9. Menard, Prantsuse, 1,92; Koepke, Saksa, 1,92.

Kaugus — 1. Cator, Haiti, 7,93; 2. Hamm, Ameerika, 7,90; 3. Dobermann, Saksa, 7,64,5; 4. Köchermann, Saksa, 7,64; 5. Aktinson, L.-Aafrika, 7,55; 6. Meier, Saksa, 7,54; 7. Bates, Ameerika, 7,52; Hallberg, Rootsi, 7,52; 9. Dyer, Ameerika, 7,47.

Kolmik — 1. Brunetto, Argentiina, 15,64; 2. Tuulos, Soome, 15,58; 3. Oda, Jaapan, 15,41; 4. Järvinen, Soome, 15,40; Casey, Ameerika, 15,17; 6. Nambu, Jaapan, 15,01; 7. Peeters, Holland, 14,91; 8. Winter, Austraalia, 14,85; 9. Tulikoura, Soome, 14,70; 10. Häggström, Rootsi, 14,48.

Teivas — 1. Barnes, Ameerika, 4,31; 2. Carr, Ameerika, 4,20; 3. Droegemuller, Ameerika, 4,19; 4. MacGinnes, Ameerika, 4,12; 5. Edmonds, Ameerika, 4,11; 6. Sturdy, Ameerika, 4,11; 7. Pickard, Kanada, 4,11; 8. Lindblad, Rootsi, 4,00; 9. Otterns, Ameerika, 3,99; 10. Nakazava, Jaapan, 3,95.

Ketas — 1. Hofmeister, Saksa, 48,77; 2. Paulus, Saksa, 47,52; 3. Kivi, Soome, 47,45; 4. Egri, Ungari, 47,34; 5. Houser, Ameerika, 47,32; 6. Krenz, Ameerika, 47,11; 7. Corson, Ameerika, 47,10; 8. Conturbia, Schweits, 46,87; 9. Noel, Prantsuse, 46,10; Stenerud, Norra, 45,80.

Kuul — 1. Hirschfeld, Saksa, 16,04,5; 2.

Kuck, Ameerika, 15,87; 3. Brix, Ameerika, 15,75; 4. Rothert, Ameerika, 15,21; T. Schwarze, Ameerika, 15,12; 6. Duhour, Prantsuse, 15,09; 7. Krenz, Ameerika, 15,08; 8. Daranyi, Ungari, 14,83; 9. Vahlstedt, Soome, 14,69; 10. Uebler, Saksa, 14,69.

Oda — 1. Lundqvist, Rootsi, 71,01; 2. Lay, Austraalia, 67,88; 3. Lindström, Rootsi, 67,78; 4. Pentillä, Soome, 67,77; 5. Liettu, Soome, 66,08; 6. Bartlett, Ameerika, 66,04; 7. Rinehart, Ameerika, 65,63; 8. Sunde, Norra, 65,44; 9. Szepes, Ungari, 65,62; 10. Kuck, Ameerika, 64,62.

Vasar — 1. Connor, Ameerika, 52,39; 2. Sköld, Rootsi, 51,85; 3. Black, Ameerika, 51,70; 4. O'Callaghan, Iiri, 51,39; 5. Kreger, Argentiina, 50,11; 6. Ketz, Ameerika, 50,00; 7. Poggioli, Itaalia, 49,43; 8. Lind, Rootsi, 49,32; 9. Brown, Ameerika, 48,80; 10. Jansson, Rootsi, 47,42.

10-võistlus — 1. Yrjölä, Soome, 8,053; 2. Järvinen, Soome, 7,931; 3. Doherty, Ameerika, 7,706; 4. Stewart, Ameerika, 7,624; 5. Churchill, Ameerika, 7,417; 6. Andersson, Rootsi, 7,394; 7. Berlinger, Ameerika, 7,360; 8. Lundgren, Rootsi, 7,246; 9. Jansson, Rootsi, 7,244; 10. Farkas, Ungari, 7,204.

Sportarstlikke näpunäiteid.

Riietusest ripub inimese tervis. Missugune riiet on hügieenilisem — villane, poolvillane või linane? Suvel — hele või tume riietus? Naha karastamine. Öhuvannid.

Dr. A. Veiss.

IV.

Igale inimesele, samuti ka sportlasele, on tähtis teada, kuidas meie oludes hügieeniliselt riietuda, sest see võimaldab tegevuses paremat edu. Meie kliima on vilu, loomulikkudest keha soojuse reguleerimise aparatuuridest on vähe ja inimene peab tingimata siin riided abiks võtma.

Riide omadus kehasoojuse alal hoida ripub tema ehitusest, s. o. mida rohkem ja suuremad õhupillud üksikute riide kiudude vahel, seda soojem. Õhk on halb soojuse edasiandja ja selle tõttu on riided, mis rohkem õhku sisaldavad, nagu villane riie ja nahad, palju soojemad kui siid ja linane riie; poolvillane riie omab keskmah. Õhukesed riided mitmes kihis on soojemad, kui üks paks riie, sest iga kihi vahel on rohkem õhku.

Teine tähtis riide omadus, mis sportlasi huvitab, on suhtumine kehast auravale niiskusele. Villasesse riidesse imbub kiiresti ja palju niiskust, linasesse väga pikka ja vähe. Kuna niiskust ära annavad — linane kiiresti, villane pikka. Villane on kõige kohasem, et hoida äkiliste temperatuuri muutuste eest. Ka riide värv on tähtis — must imeb endasse päikese soojendavaid kiiri, kuna valge — neid reflekteerib. Seega on kasulikum suvel päikeseküllase ilmaga võisteldes valget riiet kanda. Neid riide omadusi arvesse võttes on meil selge, kuidas iga aastaaja kohaselt riietuda. Sportlasele talvel, iseenam võisteldes, on soovitatav villane ihupesue, et hoida külmetuste eest. Suvel on ihupesuks kohasem poolvillane riie.

Külmetused tekivad seda kergemini, mida halvemini nahk oma ülesandeid täidab. Ei suuda nahk küllalt kiiresti ja hästi välise mõjude (külma) peale reageerida, siis tekib külmetus, mis inimese keha nõrgendab ja soodustab pinda teiste haiguste loob. Isenamis tundelik on inimene tõmbetuulele, s. o. üksiku kehaosa külmetusele.

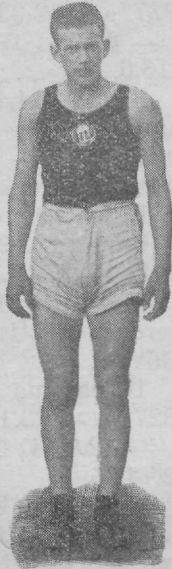
Tänapäeva kultuur — inimese nahk on oma reaktiivivõime täielikult kaotanud, seega on tema sagedaseks külaliseks külmetushaigused. Vastumürgiks külmetusele on naha karastamine, mis peajasjalikult seisab naha veresoonte võimlemises. Juba riiete valik, hoidumine liig soojast riietusest, öösel vähem katteid, jalutuskaigud iga ilmaga aitavad palju saavutada. Isenamis tähtsaks on õhuvannid alasti. Nahk saab tuulutatud. Õhk mõjub karastavalt nahale. Naha veresoone tõmbuvad kokku, nahk kahvatub, kuid varsti veresoone laienevad, nahk muutub punaseks ja tekib mugav, soe tunne. Kaob see reaktsioon, siis ilmuvad külmavärinad, mis tunnuseks on, et peab riietuma. Pea harjub inimese kaunis madalate temperatuuridega (4—7° C) ära, ilma, et külma tunneks. Õhuvannide füsioloogiline mõju tervele kehale on suur. Hingamine muutub sügavamaks ja pikaldasemaks; vereringus muutub korrapärasem — pulss aeglaseks ja vererõhk langeb; ainetevahetus suureneb s. o. rohkem eritatakse kehast (süsihappugaasi, kuna nõue toidu järgi suureneb. Erkude töö kergeneb. Vaimlised elumused tervenevad; meeleolu muutub rõõmsamaks. Tähtis on, et keha vastavalt suurenenud tööle ka rohkem toitu saaks. Puudub toit, mis suurendatud nõudmist rahuldaks, siis on õhuvannidest vähe kasu loota.

Kergejõustiku edu kokkuvõtteid.

Käesoleval aastal ületatud 33 E. rekordi. Saavutuste üldtasapind tõusnud pea kõigil aladel.

S. Teitelbaum.

E. Labent.

J. Tiisfeldt.

F. Ütt.

Kergejõustikule on olnud käesolev aasta eriti edurikas. Ületatud on mitte vähem kui 33 Eesti rekordi, mitmed neist veel mitmekordselt. Meeste arvele langeb uusi suursaavutusi 22, naiste arvele 11. Mõeldud aastal ületati 24 Eesti rekordi.

Kuid mitte ainult tippsaavutuste edasinihkumisega ei rõõmusta meid tänavune aasta, vaid ka üldtasapinna tõusuga, mis saab selgeks, kui võrdleme traditsiooniliselt iga ala kümnet paremat tagajärge eelmise aasta samasugustega. Siis näeme, et meil käesoleval aastal on tõus olnud 21 alal ja langus ainult 7 alal.

Saavutused, mis näitavad languse tendentsi, kuuluvad väheharrastatavate alade hulka, kuid on ka neid, mille langust tuleb pidada lausa patuks, nagu tõkkejooks, vasaraheide, teivashüpe, naiste 60 m jne. See näitab, et meie edasinihkumine on ikka veel ühekülgne ja pinnapealne.

Arenevatest aladest on märgata võrdlemisi tüsedaid edusamme lühikese maa jooksudes, mõõdukaid keskmaades ja napp-pikemates. Hüpetes on edu, kuid ka osaliselt. Arenevad peajaslikult kaugus ja kolmik, kõrgus tõuseb vaevu, kuna teivas ei võta kuidagi jalgu alla. Kõige enam võib rõõmustada viskete edu üle, mis küll juba ammugi meie läbilõõvamaks alaks olnud. Eriti suur on tänavu kettaheite tõus, tervelt ligi kaks meetrit. Ka kuul ja oda teevad kenakesi edusamme. Meistritel on järeletulijaid terve leegion.

Nii head viskete tasapinda on vähestel rahvustel tänavu välja panna kui seda on meie tagajärjed. Kümne mehe keskmine saavutus on näit. kettas 41.29, kuulis 13.42,7 ja odas 55.33,8. Ammuks see oli, kui meil vaevalt üks mees jõudis nende saavutusteni. Nüüd on aga meil tänavu heitnud 6 mehest ketast ül 40 m ja 15 meest üle 38 m. Kuuli on tõuganud 3 meest 14 m, 7 meest üle 13 m ja 21 meest üle 12 m. Oda on visanud ainult üks üle 60 m, kuid selle eest 6 tükki üle 55 m ja 12 meest üle 50 m.

Kõige suurem arv suursaavutusi langeb Saara Teitelbaumile (neli), kuna Julius Tiisfeldt järgneb temale kolme rekordiga.

Rekorde ületavad saavutused.

Meesalad.

200 m — Schüts 22,8 (rek. Kesküll 23,1). 500 m — Tiisfeldt 1.08,1 (rek. Villemson 1.08,5). 800 m — Tiisfeldt 1.59,1 (rek. Tiisfeldt 1.59,4). 1000 m — Tiisfeldt 2.37,6 (rek. Villemson 2.39,2). 3000 m — Beldsinski 9.12,5 (rek. Laurson 9.18,7). 3 miili — Laas 15.55,8 (rek. Paal 16.21,1). 5000 m — Beldsinski 15.34,6 (rek. Laurson 15.42,0). 10.000 m — Maasik 33.35,6 (rek. Laurson 33.51,6). 20.000 m — Laas 1.13.51,0 (rek. Ertis 1.16.12,0). 110 m tõk. — Rahn 16,2 (rek. Rahn 16,5). 5×200 m — Akad. sp. kl. 1.59,0 (rek. Sport 2.00,2). 400+300+200+100 m — Kalev 2.05,4 (rek. Sport 2.08,2). 10×1000 m — Kalev 28.59,5 (rek. Kalev 29.26,0). Kaug. h-ta — Ütt 3.14,5 (rek. Ütt 3.04). Kõrg. h-ga — Roht 1.85 (rek. Ever 1.82,5). Kolm. h-ta — Ütt 9.17 (rek. Ütt 8.95). Kuul, 7,25 kg. — Feldmann 14.47 (rek. Tammer 14.15). Kuul 5.44 kg — Soll 16.76 (rek. Feldmann 16.44). Ketas — Kalkun 45.61 (rek. Kalkun 42.43). Raskus 25 kg — Neumann 9.90 (rek. Tammer 9.50). Raskus 12,5 kg. — Neumann 15.81 (rek. Blumberg 15.69). Viievõistlus — Meimer 3637,515 (rek. Klumberg 3398,925).

Naisalad.

60 m — Veermann 7,9 (rek. Rebane 8,1). 100 m — Teitelbaum 12,9 (rek. Einstein 13,3). 400 m — Teitelbaum 63,9 (rek. Teitelbaum 65,4). 800 m Raudsepp 2.45,8. 1000 m — Raudsepp 3.33,9. 60 m tõk. — Rezold 11,9. 4×60 m — Narva Kalev 32,8 (rek. Narva Kalev 33,9). 4×100 m — Greif 55,8. Kaugus — Teitelbaum 5,23 (rek. Einstein 5,06). Ketas — Kööbe 34,71 (rek. Teitelbaum 26,95). Kuul — Teitelbaum 10,12.

Saavutuste läbilõige.

Meesalad.

60 m: 7,2 — Schüts, Kitsing; 7,3 — Meimer, Mahl; 7,4 — Peterson; 7,5 —

Pärli; 7,6 — Palu, Pauska; 7,7 — Võru; 7,8 — Matt.

10 parema keskmine saavutus 7,46; 1927. a. — 7,26; 1926. a. — 7,27; 1925. a. — 7,54.

100 m: 11,0 — Labent; 11,1 — Schüts; 11,2 — Tiisfeldt, Rahn, Kesküll, Korol, Kitsing; 11,3 — Ütt; 11,4 — Küttim, Tann, Kuus, Meimer; 11,5 — Haitov, Strömberg, Roots.

10 parema keskmine saavutus 11,22; 1927. a. — 11,42; 1926. a. — 11,41; 1925. a. — 11,46; 1924. a. — 11,59; 1923. a. — 11,48.

200 m: 22,8 — Schüts; 23,1 — Kesküll; 23,2 — Labent, Tiisfeldt; 23,5 — Meimer; 23,6 — Korol, Tann; 23,8 — Kitsing; 24,0 — Ütt; 24,2 — Kuus; 24,4 — Roots, Villo.

10 parema keskmine saavutus 23,5; 1927. a. — 24,04; 1926. a. — 23,99; 1925. a. — 24,03; 1924. a. — 24,15; 1923. a. — 24,08.

400 m: 51,3 — Tiisfeldt; 51,9 — Korol; 52,1 — Kesküll; 52,6 — Leesmann; 53,0 — Villo, Gern; 53,4 — Strömberg; 53,6 — Paide; 53,7 — Kitsing; 54,1 — Tann, Pupart; 54,2 — Küttim; 54,3 — Estam, Frisch; 54,4 — Nesterov; 54,6 — Meimer, Hindrekus; 54,7 — Mager; 54,8 — Luik; 54,9 — Schüts, Beckmann.

10 parema keskmine saavutus 52,87; 1927. a. — 53,16; 1926. a. — 53,41; 1925. a. — 53,92; 1924. — 53,57; 1923. a. — 54,02.

500 m: 1.08,1 — Tiisfeldt; 1.09,5 — Villo.

800 m: 1.59,1 — Tiisfeldt; 2.00,8 — Laurson; 2.02,3 — Villemson; 2.03,6 — Gern; 2.04,8 — Estam; 2.05,2 — Mihelson; 2.05,4 — Madisson; 2.10,9 — Korko; 2.11,2 — Sconberg; 2.12,3 — Mitt.

10 parema keskmine saavutus 2.05,56; 1927. a. — 2.06,06; 1926. a. — 2.05,31; 1925. a. — 2.06,33; 1924. a. — 2.04,38; 1923. a. — 2.05,07.

1000 m: 2.37,6 — Tiisfeldt; 2.42,4 — Laurson; 2.42,6 — Kask; 2.43,0 — Klemmer; 2.46,6 — Koidu; 2.46,8 — Israel; 2.47,6 — Mihelson; 2.48,0 — Luukas; 2.48,6 — Estam, Herm; 2.48,6 — Mäger. 10 parema keskmine saavutus 2.45,38;

KERGEJÕUSTIKU EDU

5. lhk. järg.

1927. a. — 2.49,97; 1926. a. — 2.54,18; 1925. a. — 2.51,67

1500 m: 4.12,8 — Madisson; 4.13,2 — Laurson; 4.13,9 — Tiisfeldt; 4.18,5 — Villemson; 4.20,0 — Korko; 4.20,6 — Beldsinski; 4.25,0 — Antson; 4.26,5 — Estam; Mihelson; 4.26,7 — Kurm; 4.27,8 — Soonberg; 4.28,1 — Erg; 4.28,8 — Torbek; 4.29,5 — Kask; 4.29,8 — Vitsut.

10 parema keskmine saavutus 4.20,37; 1927. a. — 4.22,08; 1926. a. — 4.20,15; 1925. a. — 4.26,28; 1924. a. — 4.24,91; 1923. a. — 4.25,28.

3000 m: 9.12,5 — Beldsinski; 9.21,7 — Madisson; 9.26,5 — Laurson; 9.29,5 — Korko; 9.37,8 — Kurm; 9.43,7 — Maasik; 9.46,0 — Pungas; 9.50,2 — Erg; 9.52,0 — Kaalep; 9.53,5 — Pulk; 9.55,0 — Rüütel.

10 parema keskmine saavutus 9.37,34. 1927. a. — 9.48,76; 1926. a. — 9.37,67; 1925. a. — 9.41,77; 1924. a. — 10.05,65; 1923. a. — 9.46,44.

3 miili: 15.55,18 — Laas.

5000 m: 15.34,6 — Beldsinski; 16.01,8 — Klemmer; 16.05,1 — Kask; 16.17,2 — Arhipov; 16.18,0 — Laurson; 16.41,4 — Kaalep; 16.44,1 — Ertis; 16.45,8 — Laas; 16.46,0 — Estam; 16.50,0 — Lobjakas; 16.50,0 — Korko; 16.57,8 — Maasik.

10 parema keskmine saavutus 16.24,4. 1927. a. — 16.38,46; 1926. a. — 16.46,3; 1925. a. — 16.49,88; 1924. a. — 17.12,0; 1923. a. — 17.10,2.

10.000 m: 33.35,6 — Maasik; 33.48,2 — Beldsinski; 35.07,8 — Laas; 35.31,8 — Valdner; 35.34,8 — Ertis; 36.36,0 — Sirm; 37.07,0 — Reimann; 37.36,9 — Pungas; 38.00,3 — Akk; 39.37,6 — Nuuter.

10 parema keskmine saavutus 36.15,57; 1927. a. — 36.32,08; 1926. a. — 36.05,45; 1925. a. — 36.54,29; 1924. a. — 36.13,0; 1923. a. — 35.49,3.

½ tunni jooks: 8.466,15 — Laas.

Tunnijooks: 17.060 — Maasik; 16.747 — Laas; 16.572,10 — Beldsinski.

Maraton: 2.58,10 — Laas; 3.20,12 — Paal; 3.32,37 — Reimann.

20 km: 1.13,51 — Laas.

25 km: 1.35,54,3 — Laas.

110 m tõk: 16,2 — Rahn; 16,5 — Reisner; 17,5 — Villo; 17,8 — Meimer; Viin; 18,1 — Kink; Martinson; 18,3 — Pupart; Blumann; 18,7 — Niggol; 18,8 — Keres; Mihelson; 19,0 — Labent.

10 parema keskmine saavutus 17,73; 1927. a. — 17,6; 1926. a. — 17,47; 1925. a. — 17,58; 1924. a. — 17,2; 1923. a. — 18,13.

400 m tõk.: 60,4 — Rahn; 60,8 — Reisner; 60,9 — Villo; 61,8 — Kesküll; 62,4 — Herm; 63,0 — Pupart; Kadak; 63,4 — Pentson; Soonberg; 63,8 — Koltshin; 65,7 — Korol.

10 parema keskmine saavutus 62,29; 1927. a. — 64,12; 1926. a. — 62,45; 1925. a. — 61,27; 1924. a. — 64,25; 1923. a. — 62,4.

Kaugus hooga: 6.92 — Rahn; 6.83 — Labent; 6.69 — Meimer; 6.60 — Jakobson; 6.55 — Pupart; 6.53 — Küttis; 6.45 — Mark; 6.40 — Tamm; 6.38 — Kõvamees; 6.36 — Alkok; 6.32 — Kitsing; Liinat; 6.31 — Aneline; 6.30 — Korol; Kongas; 6.29,5 — Haitov; 6.26 — Pillikse; 6.21 — Raudsepp; Kallismaa.

10 parema keskmine saavutus 6.57,1; 1927. a. — 6.50,9; 1926. a. — 6.40,7; 1925.

a. — 6.40,9; 1924. a. — 6.47,6; 1923. a. — 6.38,55.

Kaugus hoota: 3.14,5 — Ütt; 3.01 — Tepper; 2.99 — Liinat; 2.97,5 — Kitsing; 2.86 — Mahl, Leinbock, Saaretok.

Kõrgus hooga: 1.85 — Roht; 1.75 — Küttis; Kink; Meimer; 1.71 — Martinson; Sule; Kongas; 1.70 — Steinberg; Jakobson; 1.67 — Rahn; 1.65 — Bysa, Niggol, Soll, Illak, Pillikse, Stackelberg, Tiito, Juurikas, Kangur, Kuskin, Schmidt, Gerberson.

Juku Meimer —
Eesti praegune
Klumberg.

Sündinud 19. juunil 1904. Stardinud kogu aeg provintsi populaarsema seltsi „Tervise“ värvides.

Sportimist alustas 1920., alul raskejõustiku alal, siirdudes 1921. a. kergejõustikule. Lõpetas Pärnus keskkooli ja tänavu suvel Berliini kehakasvatuse ülikooli nii praktikas, tehnikas, teoorias ja õpetamisviisis cum laude.

Mees on tõusnud sarnasse suurvormi oma saavutustega, milliseid mitmel alal ei suutnud oma hilgeajal ületada isegi meie kõigi aegade suurim kergesportlane Lex Klumberg.

Meimeri järjekindlat edu märgib tema oda saavutused algaastast käesolevani.

1921. Pärnus 33,
1922. Pärnus 47,83,
1923. Pärnus 49,
1924. Tartus 50,03,
1925. Tallinnas 53,08,
1926. Hannoveris 57,70,
1927. Hannoveris 61,08,
1928. Amsterdamis 61,46,
Pärnus 61,49.

Juku Meimeri tänavused paremad saavutused võistlustel:

110 mtr. tõkkes Berliinis 17,8,
60 mtr. Pärnus 7,3,
100 mtr. Berliinis 11,4,
200 mtr. Pärnus 23,5,
400 mtr. Berliinis 54,6,
1500 mtr. Berliinis 4.52,0,
kaugus Berliinis 6.69,
kõrgus Amsterdamis 1.75,
kuul Pärnus 12.52,
kuul, kerge, Pärnus 14.52,
ketas Pärnus 39.14,
oda Amsterdamis 61.46,
oda Pärnus 61.49,
kümnevõistlus Berliinis 7219,
viievõistlus Pärnus 3637,515.

A. P.

10 parema keskmine saavutus 1.73; 1927. a. — 1.72; 1926. a. — 1.70; 1925. a. — 1.67,8; 1924. a. — 1.68,15; 1923. a. — 1.67,6.

Kolmik hooga: 14.03 — Küttis; 14.02 — Jakobson; 14.00 — Rahn; 13.84 — Mark; 13.58 — Labent; 13.28 — Ütt; 13.04 — Kuus; Mägi; 12.90 — Raudsepp; 12.88 — E. Lilienthal; 12.82 — Torbek; 12.79 — Aniline; 12.75 — Alkok; 12.72 — Erna, Strömberg; 12.69 — Pupart, Roos; 12.65 — Babarin; 12.64 — Leeber; 12.62 — Kink, Liinat. 12.58 — Kallismaa; 12.56 — Beckmann.

10 parema keskmine saavutus 13.45,8; 1927. a. — 13.36,6; 1926. a. — 12.98,85; 1925. a. — 12.81,95; 1924. a. — 12.85,7; 1923. a. — 12.64,3.

Kolmik hoota: 9.17 — Ütt; 8.82 — Liinat; 8.48 — Tepper; 8.39 — Saaretok; 8.38 — Korol; 8.33 — Mahl; 8.32 — Leinbock; 8.31 — Lõhmus; 8.25 — Kruusimägi; 8.19 — Kuus.

10 parema keskmine saavutus 8.46,4.

Teivas: 3.50 — Tammann; 3.40 — Reisner; 3.36 — Sule; 3.21 — Mihelson; Erna; 3.20 — Martin, Kallas, Meimer; 3.10 — Kink, Viirmann; 3.01 — Gerberson; 3.00 — Laater, Tuuts, Miitel.

10 parema keskmine saavutus 3.24,8; 1927. a. — 3.33,6; 1926. a. — 3.22,7; 1925. a. — 3.12,5; 1924. a. — 3.14,4; 1923. a. — 3.16,6.

Kuul: 14.47 — Feldmann; 14.16 — Suuk; 14.00 — Neumann; 13.61 — Simson; 13.55 — Liinat; 13.29 — Tammer; 13.02 — Ivask; 12.78 — Kärt; 12.73 — H. Lilienthal; 12.66 — Reisenberg; 12.62 — Puna; 12.59 — Soll; 12.52 — Meimer; 12.47 — E. Lilienthal; 12.43 — Mitt; 12.34 — Ütt; 12.28 — Leinbock; 12.18 — Verder, Küttis; 12.17 — Sule; 12.08 — Kuiva.

10 parema keskmine saavutus 13.42,7; 1927. a. — 13.18; 1926. a. — 12.71,9; 1925. a. — 12.66,4; 1924. a. — 12.66,8; 1923. a. — 12.74,05.

Kuul 5.44 kg.: 16.76 — Soll; 16.49 — Feldmann; 16.25 — Suuk; 16.00 — Simson; 15.14 — Neumann; 14.53 — Määrts; 14.52 — Meimer; 14.34 — Reitsak; 14.26 — Liinat; 14.25 — Lessel.

10 parema keskmine saavutus 15.25,4.

Ketas: 45.61 — Kalkun; 44.86 — Feldmann; 42.27 — Miller; 41.35 — Liinat; 41.22 — Verder; 40.80 — Erikson; 39.40 — Blumbeg; 39.38 — Teearu; 39.14 — Meimer; 38.87 — Gentalen; 38.84 — H. Lilienthal; 38.65 — Ivask; 38.45 — Mitt; 38.35 — Ritsland; 38.18 — Ernesaks.

10 parema keskmine saavutus 41.29; 1927. a. — 39.36,5; 1926. a. — 39.24,45; 1925. a. — 38.41,1; 1924. a. — 38.05,15; 1923. a. — 38.14,4.

Oda: 61.49 — Meimer; 59.07 — Schüts; 57.66 — Verder; 56.34 — Lilienthal; 56.05 — Järvits; 56.03 — Sule; 52.78 — Erikson; 52.17 — Nigol; 51.60 — Reitsak; 50.69 — Frei; 50.40 — Leeber; 50.30 — Koch.

10 parema keskmine saavutus 55.38,8; 1927. a. — 54.46,1; 1926. a. — 51.99,8; 1925. a. — 52.21,6; 1924. a. — 51.08,8; 1923. a. — 50.53,0.

Vasar: 32.42 — Kalkun; 31.71 — Liinat; 28.43 — Suuk; 27.69 — Feldmann; 27.57 — Neumann; 26.67 — Sule; 25.44 — Viin; 24.18 — Verder.

Keskmine saavutus 28.01,3; 1927. a. — 31.29,2; 1926. a. — 32.91,85; 1925. a. — 32.28,8; 1924. a. — 33.21; 1923. a. — 33.93.

Raskus 25 kg: 9. 90 — Neumann; 9.23 — Liinat; 8.19 — Suuk; 6.34 — Sule; 6.27 — Verder.

Keskmine saavutus 7.98,6; 1927. a. — 8.80,25; 1926. a. — 6.76,4; 1925. a. — 7.69,41; 1924. a. — 7.41,6; 1923. a. — 7.75,3.

Raskus 12,5 kg: 15.84 — Neumann; 15.28 — Teearu; 15.12 — Blumberg; 13.43 — Ütt.

Viievõistlus: 3637,515 — Meimer.
Kümnevõistlus: 7219 — Meimer; 6194,20 — Kink; 5340,36 — Nigol; 4841,465 — Mihelson; 4680,15 — Erna.

Naisalad.

60 m: 7,9 — Veermann; 8,0 — Teitelbaum; 8,2 — Hiion; 8,4 — Einstein, Kopinsky, Puust; 8,5 — Silmato; 8,6 — Kompus; 8,8 — Rezold; 8,9 — Scheer.

10 parema keskmine saavutus 8,41; 1927. a. — 8,4; 1926. a. — 8,9.

100 m: 12,9 — Teitelbaum; 13,4 — Einstein; 13,6 — Silmato, Tomasson, Ko-

Avalik kiri härra Joh. Villemson'ile.

Viimasel ajal Eesti Spordilehe poolt ülestõtetud küsimuse „Kuidas meie sportliku mehhanismi tööd kooskõlastada“ selgituseks on eelmises spordilehe numbris ära toodud ka Teie arvamine jutuaajamises Toomas Kiviga, mis aga kahjuks kaugemale ei ulatu, kui ainult minu tegevuse mahategemiseni.

Seda lopsakat joont Teie jutuaajamises illustreerib kujukalt veel väide, et minu resp. instruktorite tegevus on endiste aastate kordamine.

Teile vist näib omane olevat see põhimõte, et kõik mis teised teevad on halb ja peaaegalt just siis, kui midagi tehakse. Et aga Teie julgete tulla tõendamata, et see on ainult endiste aastate töö kordamine, siis pean küll tähendama, et mul Teie kui spordi keskliidu asjaajaja eest piinlik on tulla avalikult tõendamata, et tunnen põhjalikult Teie kui endise Põhja-Eesti instruktori tööd, mis sootuks lahku läheb minu poolt korraldatud tegevusest nii ulatuselt kui ka süsteemilt.

Oleksin Teile väga tänulik kui Teie, objektiivselt suhtudes kehakultuuri sihtkapitali valitsemise tegevusse, oleksite ära märkinud uusi võimalusi ja teid meie spordiliikumise tõstmiseks, missuguseid kui asjalikke näpunäiteid alati oleks võimalik kasutada. Teie aga tulete ja ütlete, et liitude ja minu asutuse vahel on halb sellepärast, et mina ignoreerivat liite, mis otsast lõpuni on tööolude vassimine. Kui on mõningad arusaamatused olnud, siis on need elulised olnud ja tingitud üksikute organisatsioonide funktsioonide lahkarvamistest ja järjekindlusest — mitte aga üksteise ignoreerimisest või halvast vahekorras.

Peaks vist juba selge olema Teile endalegi, et nii meie kaugele ei jõua ja mida varem kaob isiklik joon, seda parem liitude tegevusele, kelle asjaajajana lähedal seisate meie spordiliikumisele.

Kui see Teile tõsine arvamine on, et kehalise kasvatus inspektor loogu seal, kus praegu veel midagi ei ole, siis on see juba ilus ja kiiduväärne, sest olen sellest põhimõttest kinni pidanud kogu oma tegevuse ajal ja pean ütleva — olen selles asjas Teiega täiesti ühel arvamisel.

Millest aga kuidagi aru ei saa, on Teile omapärane arvamine minu poolt korraldatud kursuste kohta, missuguseid arvate mitte kuuluvat minu tegevusalasse, seda enam, et pooldate kehakultuuri üldist levitamist minu poolt ja et ma selle maa „sisse“ viiks, eriti aga Petseri ja Läänemaale.

Lubage siis küsida: kuidas tuleb kehakultuuri üldiselt levitada ja seda maa „sisse“ viia ilma kursuste, loengute, demonstratsioonide ja kõige muuta, millede abil olen seda teinud seni?

Isiklikult olen arvamisel, et kursused on ja jäävad ikkagi mõjuvamateks teguriteks kehakultuuri levitamisel. Ootan suure uudishimuga Teile vastust eelpool toodud küsimuse kohta.

Et Teile püstitate minule niisuguseid tegevussuhte nagu: „kehalise kasvatus inspektori tegevuse siht olgu, et kursandid ei hakkaks poksima ja maadlema, vaid pooldaks kehakultuuri ja sporti üldiselt“ (Teie jutuaajamises Toomas Kiviga) — on juba imede ime.

Igatahes, pean tunnistama, et arvan seda Teie võrratuks naljaks organiseerimistöö meetodite arvel. Hellitan eneses lootust, et Teil sellesse omapärasesse kehakultuuri levitamise meetodisse ka vähe usku on!

Otse kuulmatuseni asjatundja olete aga härrade instruktorite suhtes, kelledega korraldades kursusi, olen saavutanud küllaldaselt rahuldavaid tagajärgi.

Kui Teile vähegi kohalikke olusid tunneksite, neid raskusi, millistega on instruktorid silma vastu sunnitud seisma, ja nende poolt saavutatud töötagajärgi subjektiivselt hinnata tahaksite, siis ei tuleks Teie sarnase haavava attestsatsiooniga nende härrade ette, kellede töömee- tede pean mina kui eriteadlane täiesti modern pedagoogika nõuetele vastavateks. Kui juba sarnased tunnustatud pedagoogid nagu hrad M. Vålbe, Rõbakov, dr. Kolon ja rida teisi ühes hulga tänukirjadega kohtadelt tõendavad, et hrad instruktorid on annud oma parema, ja et need kursused on tungivalt vajalikud — siis tundub Teile mahategemine liialt kahvatuna ja sihilikuna.

Kõige selle juures juhin Teile tähelepanu heameelega ka sellele, et puudusi on olnud ja nendega olen arvestanud samuti kui hrad instruktorid, ning on põhjust loota, et tarvilikkude väi-

Naiste edu.

6. lhk. järg.

nopinsky, Bernhardt; 14,0 — Veermann; 4,44 — Kõiv; 4,42 — Scheer, Suits; 4,41 — Parts; 14,4 — Raudsepp, Buras; — Kütt; 4,39 — Rezold. 10 parema keskmine saavutus 4,67,3; 14,6 — Kompus.

1927. a. — 13,83; 1926. a. — 14,03.

200 m: 28,2 — Konopinsky; 29,4 — Raudsepp; 30,6 — Rezold; 30,8 — Veermann; 31,0 — Haitova, Scheer; 31,6 — Leetsy.

400 m: 1.03,9 — Teitelbaum; 1.11,1 — Teder; 1.11,8 — Treffner; 1.13,8 — Reitag; 1,15 — Matiisen.

800 m: 2.45,8 — Raudsepp; 2.47,7 — Teitelbaum; 2.49,4 — Kütt; 2.51,5 — Kihho; 2.52,4 — Teder.

1000 m: 3.33,9 — Raudsepp; 3.55,4 — Rezold.

Kõrgus: 1.40 — Tomasson; 1,35 — Einstein, Suits; 1,30 — Teitelbaum, Kütt, Buras, Schiefner; 1,25 — Kõiv, Scheer, Hiion.

10 parema keskmine saavutus 1,30,5; 1927. a. — 1.31,7; 1926. a. — 1.29,4.

Kaugus: 5.23 — Teitelbaum; 4,88 — Einstein; 4,73 — Tomasson; 4,68 — Silmato; 4,67 — Seisler; 4,65 — Raudsepp; 4,53 — Buras; 4,46 — Parts, Kompus;

10 parema keskmine saavutus 4,67,3; 1927. a. — 4,63,7; 1926. a. — 4,47,4.

Oda: 33,97 — Peek; 31,22 — Raudsepp; 31,10 — Kõiv; 29,26 — Teitelbaum; 25,18 — Telling; 24,75 — Konopinsky; 23,58 — Parts; 23,53 — Rezold; 23,50 — Buras.

Keskmine saavutus 27,01; 1927. a. — 24,57,6; 1926. a. — 23,77,6.

Ketas: 34,71 — Kõöbe; 33,10 — Teitelbaum; 32,05 — Tomasson; 26,52 — Schiefner; 24,95 — Teder; 24,84 — Verlin; 24,44 — Konopinsky; 24,40 — Suits; 22,68 — Levitan; 77,63 — Raudsepp; 21,38 — Kõiv.

10 parema keskmine saavutus 27,03,2; 1927. a. — 22,46,2; 1926. a. — 18,57,5.

Kuul: 10,12 — Teitelbaum; 9,68 — Raudsepp; 9,42 — Tomasson; 9,10 — Schiefner; 9,03 — Konopinsky; 8,62,5 — Kõiv; 8,48 — Zastrov; 8,11 — Buras; 7,70 — Teder; 7,65 — Kütt.

10 parema keskmine saavutus 8,79,15; 1927. a. — 7,77,5; 1926. a. — 6,81.

keste ümberkorralduste tõttu need kõige lähemas tulevikus kaovad.

Instruktorite kaitseks luban enesele veel nipaalu Teile tähendada, et peaaegu kõik nad on vastavad kursused lõpetanud, osa neist isegi pedagoogilise haridusega ja tunnustatud seltskondliku staashiga.

Et aga puht sportlik kursus maal ei annaks tagajärgi, siis tõendab senine töö just vastupidist. Peale selle on instruktorid jätnud enestele asetäitjad kohtadele, välja valides ja ette valmistades selleks paremaid kursulasi. On suudetud ligi tuua kohalikke seltskonnategelasi ja nendes huvi äratada kehakultuuri vastu. Et Teile aga julgete tõendada, et mina ei olevat „kahjuks“ kohalistele tegelastele kursusi korraldanud, siis sooviksin Teile küll enam jälgida meie spordiliikumise üksikasjalist arenemist ja tutvuneda lähemalt minu (kehalise kasvatus inspektori) tegevusega. Kohapealsete tegelaste leidmiseks olen juba mitu aastat teinud tööd ja kuna mina põhimõtteliselt pooldan, et kool olgu meie kehakultuuri kandvamaks aluseks, siis võin töö tulemusena fikseerida, et olen leidnud rea tunnustatud koolitegelasi, kes suure andumusega ja armastusega asja vastu ühiselt kehakultuuri sihtkapitali valitusega jagavad organiseerimistöö raskusi. Juba möödunud poolaasta eelarvesse võttis kehakultuuri sihtkapitali valitsus summad üleriiklise hooldajate päeva kokkukutsumiseks, ja see summa figureerib käesoleva aasta eelarves.

Olen kindlal arvamisel, et meie ühine asi võib areneda ainult siis, kui meie üksteise tegevusse lugupidamisega ja objektiivselt hinnanguga suhtume.

Lootes, et Teile minu poolt esitatud küsimusele avalikult vastate, jään

sportliku tervitusega

Ernst Idla,

kehalise kasvatus inspektor.

Vabamaadluse taktikast.

Kuidas toimivad ameeriklased.

Tuntud Schveitsi maadlusasjatundja F. Beuchat kirjeldab Ameerika vabamaadlajate taktikat, mis iseenesest ebafair ja brutaalne, kuid väga mõjuv ja ka teiste poolt peab tarvitusele võetama, et ameeriklastele vääriliselt suuta vastu panna.

Kohe käeandmise järele läheb ameeriklane pealetungile. Kui poksija hüpleb ta kergete liigutustega vastase ümber ja

teeb ka kätega peaaegu poksijale sarnavaid liigutusi. Kui vastane juhtub temast esimesena saama kinni, oskab ta igasuguste trikkide ja keha elastilikkusega vabaneda vastase võttest. Et vastase kontsentratsiooni segada, keerutab ameeriklane vaheldamisi kumbagi käega selle silmade ees või kisub käega sellel lugematuid kordi üle pealae, hoides teist kätt enesel võttevalmis. Hoides keha ettepoole kõveras, veeb ta vahel mõlema käega siia-sinna, et luurata vaid momenti, kus vastane enese, hetkeks unustab, et siis kassi valedusega paiskuda vastase jalgadele ja tõmata seda pikali.

Viies vastase parterisse ei taha ameeriklane sugugi korruga teda kohe maha panna. Ta teab, et tal on punktiedu käes ja hakkab vaid allolijat piinama ja kurnama. Seda teeb ta vahetpidamatult, armuheitmatult. Terve kehaga rõhub ta vastase pea matile, hoides kätega vastase kaelast või õlavartest kinni ja surudes põidlad selle lihastesse. Kui allolija püüab tõusta püsti, heidab ameeriklane terve raskusega selle kehale, haarab doppel-nelsoni, pigistab näo uuesti vastu matti ja masseerib kaela. Vastase põlvedele tõusmise hoiab ameeriklane jalgade klammerdamisega ümber selle jalgade. Jatkub mõningatest minutitest, et allolijat täielikult välja pumbata. Kuigi allolijal läheb korda viimaks üles saada, ei suuda ta enam midagi ette võtta.

Juba Amsterdami tarvitasiid ameeriklased sedat taktikat ja arendavad ta järgmiseks olümpiaadiks veel suuremal määral välja, et lõpulikke triumfe pühitseda ka maadluslal.

— Nils Ramm, Euroopa amatöör raskekaalu meister Rootsist, teise koha omanik Amsterdamis, läks hiljuti elukutseliseks poksijaks. Esimeseks vastaseks oli tal Stokholmis omaaegne Saksa kuulsus Hans Breitensträter. Ramm oli hästi treeneritud ja lootis hõlpsale võidule, kuid leidis ootamata kõva vastupanu. Kümneroundlises matschis saavutas ta vaid napi punktivõidu.

— Miss Robinson, naiste 100 m olümpia võitja, jooksis Chicagos 100 yardi 11,0, mis uus maailmarekord.

Tervis Pärnu parim.

Võitis Pärnu JK-i 4:1.

1926. a. oli Pärnu pallibörsi seis järgmine: 1. Vaprus. 2. Pärnu JK. 3. Tervis.

1927. a. nägi see nii: 1. Pärnu JK. 2. Vaprus. 3. Sulev. 4. Tervis.

Käesolev hooaeg tõi suurima muutuse. Esikohale kerkis kahel viimasel aastal viimasel kohal seisnud Tervis, kes finaalis pani maksma oma kindla paremuse.

Tervise tänavune meeskond koosneb enamusest moodunud hooajal suurt fuuroori sünnitanud Sulevi omast, kust Tervis võitis üle 8 mängijat praegusesse meeskonda kevadel.

Pühapäeval rivistusid Tallinnast kohale sõitnud vahekohtuniku Tschutschelovi algvileks 21 võidumaiast jalgpallimeest järgmiselt: Tervis 10: Otmann; Parm — Schmidt (kapt.); Kuuter — Laur — Martson; Peterson — Välbe — Eskusson — Hendrikson. Pärnu JK: Aspe; Vichterstein — Koop; Vaher — Sarapik — Jensen (meesk. van.); Parakov — Pudel — Tamman — Jensen — Reimann.

Rohkelt soovida jätva välja markeerimise järele algab mäng Pärnu JK-i algloogiga. Tervis teeb alul rea foule, ühel sarnasel järelalusel Pärnu JK-il kuldne võimalus juhtivat väravat teha, kuid meeste pead ei taba värava eest mööda lendavat palli. V-v. Aspe liig kauge väljajooks annab nurgalöögi. Pärnu JK-i mäng alul õige hoogus ja ladus. 13. min. tuleb juba värav. Pärnu Peterson saab palli, kes algab jooksu vastaväravale, kust v-v. Aspe ruttab väravast üle 30 mtr. väljale, Peterson saadab palli väravasse, kus selle juure jooksud vä. Hendrikson lükkab üle joone. Seis 1:0 Tervise eduks. Pärnu JK-i mängutuju raugab. Tervis asub domineerimisele. Pärnu Petersoni söödu lükkab tf. Välbe peaga värava kõrvale. Vh. Jensen paneb palli vä. Reimannile ette, kes selle lööb v-v. Otmannile pihku. V-v. Otmann haarab palli tf. Tammanni löögivalmilt jalalt. Pärnu JK. asetab mehed ümber, nii vahetavad kohad vellel Jensenid. V-v. Aspe tõrjub suure vaevaga tf. Välbe tasaselt veereva palli. Vä. Hendrikson täiesti vaba, kuid löögi asemel lükkab vaid palli veerema. Tervise neljameheline edurivi esitab palju kardetavat ja teravat mängu kui Pärnu JK-i viie-meheline. Pärnu JK-i v-v. ja kaitse vahel lonkab koostöö täiesti. Tf. Välbe pääseb läbi kahest mängijast ja usaldab palli pä. Petersonile, kelle löök juhitakse nurka. 26. min. kerkib seis 2:0-le. Tf. Välbe pääseb pk. Vichtersteinist mööda ja kick 14 mtr. on püüdmatu, mis langeb paremasse ülesnurka. V-v. Aspe on jällegi puurist jooksud keskvaljale ehk nagu publikus öeldi, et mängib esimest forvardit, kuid palli tõrjub värava-

joonelt noorem Jensen. Sumin Pärnu JK-i puuri ees. Tf. Välbe ja v-v. Aspe heitlus lõpeb nurgalöögiga ja sellele järgnevalt „puurust“ märgib vs. Eskusson 3:0 Tervise eduks. Aega kulunud 33 min. Pärnu JK-i pä. Parakovi hea sööt, kuid pole ühtki vastuvõtjat. Jensen I lööb pallivõrra ristnurgast mööda. Tervise puuri ees „puurdu ja kapsad“, palli tõrjub väravajoonelt käega vk. Schmidt. Vahekohtuniku vile, penalty ja Jensen II. kick läheb vastu ristlatti. 38. min. tuleb 4:0 Tervise eduks, mis ühtlasi päeva parem värav. Palli saab keskvaljalt tf. Välbe, kes algab jooksu vastaväärile, pk. Vichterstein ei suuda järele, väljajooksud v-v. Aspest pääseb mööda Välbe ja värav ongi kirjas.

Vaheajale minnakse seisuga 4:0 Tervise kasuks.

Teisel poolajal algab Pärnu JK pealetungi, kuid 20 min. suminat ei anna tagajärge, edurivi demonstreerib oma löögivõimetust ja varsti asub uuesti Tervis suruma.

Otmannil tuleb tõrjuda paar rasket palli. Pärnu asunud Sarapiku löök läheb mööda. Välbe pääseb läbi, kuid pall satub posti kõrvale. Peterson murrab läbi, kuid pall põrkab Aspest tagasi. Ps. Pudeli löök kukub Otmannile pihku. 25. min. teeb Pärnu JK oma ainsa värava, kus vä. Reimann palli lähedalt lööb traatvõrku. Vs. Eskusson — vä. Hendriksoni kombiin ja viimase söödu tf. Välbe pealt haarab v-v. Aspe. Ps. Pudeli kindel väravaschanss hävineb ja samuti tf. Tammanni löögivõimaluse riisub vk. Schmidt. Jensen, noorem, saadetakse fouli eest piiri taha. Pk. Vichterstein on juba varem viga saanud ja lamab oma puuri taga. V-v. Aspe tõrjub veel löögi mahaheittega ja karika saatus on otsustatud. Tagajärjeks jääb seega 4:1 Tervise eduks. Tervise võit on suurimaid Pärnu JK-i üle, varem on Tervis võitnud kahel korral 2:1 ja tänavu 2:0 ja nüüdne 4:1. Kuna Pärnu JK on üheksast mängust võitnud 3, kahel 1927. a. karika tsüklis 3:0 ja 1926. a. 2:1. Seda üllatavam on seekordne suurvõit kümne meheliselt Terviselt.

Tervis mängis karikamängudes 4 matschi, millest 3 võideti. Väravad vahekorras 13:4. Tf. Välbe on löönud 7 goali, vs. Eskusson 3, vä. Hendrikson 2 ja ps. Vares 1.

Pärnu JK heitles neljal korral, millest võitis 1, viiki mängis ühe ja kaotas 2 Tervisele. Pärnu JK on kõigil kolmel aastal jõudnud finaali. Tänavu lõi 5 väravat, kuid vastased 9. Vä. Reimann 2, ps. Pudel, tf. Tammann ja th. Sarapik igauks ühe.

A. P.

Jalgpalli hooaja lõpp Tallinnas.

Meie selleaastase jalgpalli hooaja lihtsaks ja väikseks lõpupäevaks osutus möödunud pühapäev. Hilissügisel kurb-nukras päikesepaistes löödi maha veel selleaastaste viimaste mohikaanlaste vahel rida matsche, mis selguse pidid tooma mõningate senini selgumata jäänud meistritiitlite ja paari meeskonna vahelise paremuse üle ning võimaldama lõpupunkti panemise võistluste rohkele reale, kus, nagu mujalgi, valitsesid vahelduvalt lahutamatud kaksikvennad — rõõm ja kurbus.

Keskkoollide meistrivõistluste finaalis võistlesid Greifi (end. Spordi) väljal kolledsh — humanitaargümnn. Esimene neist on 1927. a.

meister, teine mitme eelmise aasta esivõistluste võitja. Humanitaargümnn. näitas kolledshile ootustest tugevamat vastupanu. Kuigi tema mängijad eranditult tundmatud, vastaste hulgas aga sellised nimesed kui Neumann, Laasner ja noorema generatsiooni suured trumbid Jaago, Kiisel, Kuuseoks, Enok j. t. Võistluse normaalage lõppes viigiga 0:0 ja alles teine lisaveerand tõi kolledshile ainsa võiduvärava.

Edasi mängisid samal väljal poiste spordiliidu esivõistluste finaalis kaks põlist rivaali, B kl. kõvad kivid Sipelgas — Laine, kelle paremuse otsustab traditsiooniliselt mitmekordne kohtamine. Favoriit oli jällegi Sipelgas, kes kahe aasta kestel võitnud kõik spordiliidu tähtsamad võistlused. Füüsiliselt tundu-

valt tugevam Laine pidi temale teenitult alistuma esimese poolaja resultaadiga 2:0. Sipelga 11 võitmatud on tugevatest tuleproovidest läbi käinud koosseisus: Aller; Kivi—Penjam; Brenner 3 — Murr — Lepp; Mustkivi — Veidemann — Oniks — Vilumann — Hammer.

Eelmisel pühapäeval peetud Tallinna poiste spordiliidu A kl. finaali andis Lainele, kes koosneb Puhkekodu ja Võitleja mängijaist, võidu Pesaripalli klubi üle seisuga 2:1.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud
spordi ja võimlemise abinõusid.

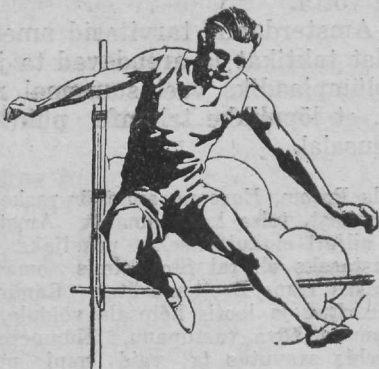
Igasugused
spordiabinõud.

Spordiseltsidele sõja-
väelastele ja koolidele
hinnaalandus.

Kaubamaja

„Sport“

Tallinn, Narva mnt. 19,
kõnekr. 23-00.

Suurimal määral energiat vajab igaüks, kes väsitava teadusliku töö kõrval end intensiivselt pühendab spordile.

OVOMALTINE

sportlase toiduainena ja energia allikana on kergesti seeditav ja meeldiv maiguga.

Dr. A. Wander Ce-G., Bern, Schweiz
Saadaval kõikides apteekides ja rohu kauplustes.
Pealadu: Tallinnas A/S. „EPHAG“, Harju t. 41 ja
Narva mnt. 42. Tartus: Lille t. 1.

O.-ü. „Esto“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02.

Kohale jõudnud suusad
suures valikus.

Võetakse vastu tellimisi
Norra kiirusutamise pan-
schfide ja Rootsi Stille & Co
iluuisutamise raudade
peale.

Ladus saadaval kõik tar-
visminevad spordiabinõud.